

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3 (Mål M 463-08)
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Yttrande i ärende M 463-08

Gällande SMA Mineral AB angående ansökan om fortsatt och utvidgad kalkstensbrytning mm i Stucks kalkbrott fastighet Bunge Stucks 1:368 på Gotland.
(Mål M 463-08, Enhet 3)

Naturskyddsföreningen Gotland , nedan kallad föreningen, lämnar här synpunkter över rubricerad ansökan

Yrkande

Föreningen yrkar:

- att det ska göras en samlad prövning av SMA Minerals och Nordkalks ansökningar om tillstånd för brytning
- att SMAs MKB inte godkänns
- att SMAs ansökan ska avslås

Föreningens synpunkter på SMA Minerals ansökan

SMA ansökte den 30 maj 2013 hos Mark- och miljödomstolen om tillstånd att bryta kalksten och avleda vatten från fastigheten Bunge Stucks 1:368. Fastigheten ligger inom ett område av riksintresse för naturvård. Fastigheten ingår i avrinningsområde som försörjer närliggande Natura 2000-områden med vatten. Den planerade verksamheten får konsekvenser som med största sannolikhet skadar natur- och miljövärden. Enligt miljöbalken ska skydd vara långsiktigt genom god hushållning av mark och vatten och den fysiska miljön (1 kap 1 § miljöbalken, MB). Verksamheten gränsar till mark- och vattenområde som bolaget inte äger och som heller inte får påverkas.

I domen den 18 juni 2013 (mål nr T 3158-12) framgår att en tillståndsprövning som berör områden, biotoper och arter som är skyddade enligt Art- och habitatdirektivet och Miljöbalken, omfattar alla effekter som den sökta verksamheten kan orsaka. Detta gäller även om risk för skada föreligger inom delar av området.

Det måste alltså vara klart att verksamheten inte får skada biotoper och arter som skyddas enligt Art- och habitatdirektivet. Om en biotop skadas genom täktverksamhet, får ändrad

hydrologi eller utsätts för stark påverkan, försvinner automatiskt störningskänsliga arter samtidigt som biotopernas yta krymper och ändrar karaktär. Detta är en process som normalt går långsamt och inte upptäcks, innan irreversibla skador uppkommit.

Det är de orörda biotoperna inom och i anslutning till fastigheten som hyser de världsunika naturmiljöerna. Områdets naturvärden och storlek uppnår alla internationella krav för att ingå i nationalparken Bästeträsk (Sveriges nationalparksplan)

Det ska inte finnas några tvivel vad verksamhetens påverkan blir. Men detta saknas i dokumentet. Ett godkännande förutsätter att det ”inte föreligger några rimliga tvivel om att verksamheten inte kan ha en skadlig inverkan” på området

Olika riksintressen

Att ställa riksintresset naturvård mot riksintresset kalkbrytning mot varandra för att göra en bedömning vilket riksintresse som är viktigast är inte relevant i detta fall.

Riksintresse naturvård är mycket noggrant dokumenterat och geografiskt bedömt och där har ingen hänsyn till vilka som är markägare tagits. Man har utgått från naturen. Däremot är riksintresse för kalk inte noggrant genomfört, utan bara områden som bolagen äger har undersökts och tagits med. Det är med andra ord inte ett färdigt riksintresse.

Det blir då riksintresse för naturvård som står emot bolagets eget intresse för kalkbrytning.

Brytvård kalk

Brytvård kalk av god kvalitet finns på annat håll på Gotland och inte bara inom SMA:s fastigheter. Kalk är ingen bristvara utan finns på andra platser i Sverige och runt Östersjön. Miljöbalken kräver att sökanden ska redovisa alternativa platser för att bedriva sin verksamhet, när den förorsakar skador och olägenheter. Om bolaget inte redovisar andra, alternativa platser för sin verksamhet yrkar föreningen att bolagets ansökan avslås.

Vatten

SMA avser att genom dikning samla in vatten för att sedan släppa ut det för att kompensera vattenförlust i avrinningen till Natura 2000 områden. Bolaget redovisar inte hur utan vill skjuta upp redovisningen av vilken mängd vatten som skall släppas till Bästeträsk och Hau träsk. Ett utsläpp kan inte kompensera vattenförluster eftersom den naturliga vattenbalansen kan rubbas vilket kan ge skador på de skyddsvärda områdenas ekologi.

Efterbehandlingsplan saknas.

När det gäller hur kalkbrottet ska efterbehandlas vill bolaget skjuta det på framtiden, så att bästa möjliga teknik kan användas. En sådan plan måste redovisas och granskas av remiss-

instanser i god tid före huvudförhandling. En efterbehandlingsplan måste långsiktigt garantera vattentillförseln och en plan hur man i möjligaste mån kan ersätta förlorade biotoper.

Kontrollprogram

I ansökan presenteras ett kontrollprogram men det uppfyller inte de krav som det ska ha. Det måste tydligt kunna gå att se förändringar och orsaker till dessa för att förhindra uppkomna skador. Kontrollprogrammet ska också omfatta kontroller och uppföljning av kumulativa skador, när brottet avslutats. Sådana uppgifter saknas.

Samordnad prövning/ bedömning

Det finns dessutom en ansökan från Nordkalk att öppna ett kalkbrott i närheten som också kommer att påverka närområdets natur och vattenföring och vattenflödet bland annat till Natura 2000-området Bästeträsk. Inget av bolagen har redovisat hur deras kalkbrott ska efterbehandlas och hur de hydrologiska förhållandena kommer att påverkas på lång sikt. Eftersom båda verksamheterna kommer att beröra de höga naturvärdena i området måste det ske en samordnad bedömning. Föreningen yrkar att det sker en samordnad prövning av ansökan för kalktäckerna från Nordkalk och SMA. Det behövs en samlad bedömning eftersom det är planerat att bli ett vattenskyddsområde och reservvattentäkt i både Bästeträsk och Hau träsk.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist
Ordförande

Sproge Snoder 808
623 44 Klintehamn